

Kend din Nationalpark Vadehavet

Vadehavets skjulte dyr

Før- og eftermateriale

Særligt værd at vide om Udforsk-forløb

UDFORSK.DK

På hjemmesiden og i Udforsk-kataloget finder I alt, hvad I har brug for at vide, når I skal deltage i et forløb. Det gælder både bookingkalender og spilleplaner, undervisningsmaterialer og lærervejledninger, praktiske informationer og kontaktoplysninger. Undervisningsmaterialer og lærervejledninger er også tilgængelige på Meebook.

1/6 + 1/9

Nye bookingdatoer og spilleplaner for det kommende skoleår frigives hvert år på udforsk.dk omkring d. 1. Juni. Vær opmærksom på, at sidste frist for booking af forløb er d. 1. september.

BOOK SELV TIL DIN KLASSE/BØRNEGRUPPE

Det er vigtigt, at bookingen foretages af (eller med) den lærer, der skal følge eleverne på forløbet. Det sikrer, at vi har de rigtige kontaktoplysninger og nemt kan få fat i jer i tilfælde af aflysning, fejl i bookingen mv.

MAKS ÉN KLASSE/BØRNEGRUPPE PR. BOOKING

Sørg altid for at booke ét forløb pr. klasse. Det gælder også i situationer, hvor I tager afsted samme dag med mere end én klasse til det samme forløb.

VÆLG MELLEM TEMAER OG STEDER

På flere af Udforsk-forløbene har I mulighed for at vælge mellem forskellige temaer og/eller besøgssteder. Det vil bl.a. fremgå under bookingproceduren, om der er valgmuligheder i det forløb, I skal deltage i.

Kend din Nationalpark Vadehavet

Kend din Nationalpark Vadehavet er et tværfagligt undervisningsforløb, som bygger bro mellem fagene natur- og teknologi, dansk og billedkunst. Vi inddrager kulturens samspil med naturen og underbygger elevernes kendskab til den lokale historie og hvordan den kan bruges i deres samtid.

Undervisningsmaterialet til Kend din Nationalpark Vadehavet indeholder materiale til før- og efterarbejde foruden ekskursionen ud til Vadehavet. Undervisningsmaterialet indeholder sammenlagt aktiviteter til ca. 7-10 lektioner før ekskursion samt 6-8 lektioner efter. Det er op til de enkelte lærere/fag, hvor meget tid der bruges, men formidlerne opfordrer til at hele materialet bruges, for at give eleverne den bedst mulige oplevelse. Så husk at sætte god tid af til dette forløb i årsplanen!

For at sikre en god tværfaglighed foreslår vi lektionerne fordelt mellem ovennævnte fag på følgende måde:

FAG- OG LEKTIONS OVERSIGT	NATUR/TEKNOLOGI	DANSK	BILLEDKUNST
FØR EKSKURSIONEN	5-6 lektioner Introduktion til Nationalpark Vadehavet + fakta-ark + byg vadeslæder	1-2 lektioner Små fortællebøger	1-2 lektioner Farvelæg malebogssider
EFTER EKSKURSIONEN	Genbesøg evt. fakta-arkene fra tidligere og/eller find meget mere på: https://www.mitvadehav.dk/skoler-0	1-2 lektioner Genlæs de små fortællebøger	5-6 lektioner Lave egne vade fugle

VÆR SÆRLIGT OPMÆRKSOM PÅ:

Dele af turen på Vaden er ikke egnet for kørestolsbrugere. Hvis I har elever med mobilitetsudfordringer så kontakt formidleren i god tid.

Der er mulighed for at spise medbragt i løbet af dagen.

Husk praktisk påklædning efter vejret inkl. godt fodtøj – gummistøvler er absolut det bedste og et par ekstra strømper er en rigtig god idé.

Vi glæder os til at se jer på Vaden!

Venlig hilsen
Formidlerne ved NaturKulturVarde

Sønderballevej i Ho

Skallingen

Før ekskursionen

INDHOLD:

Natur- og teknologi 5-6 lektioner Side: 7-8

Introduktion til Nationalpark Vadehavet + Vadeslæder

Dansk: 1-2 lektioner. Side: 9

Fakta-tekster om forskellige dyrearter + fortællebøger

Billedkunst 1-2 lektioner. Side: 10

Farvelæg dyrene på malebogssiderne.

Hvad er Vadehavet?

Vadehavet er et af verdens største tidevandsområder. Det strækker sig helt fra Holland og Tyskland i syd til Ho Bugt i Varde Kommune nord.

Vadehavet er et helt unikt område og det er derfor også udpeget til både nationalpark og verdensarv. Det består af små øer, tidevandskanaler, løb, mudderflader og kyst, som hele tiden ændrer form og nogle gange endda sted. Her er et meget alsidigt plante- og dyreliv og Vadehavet er et af verdens mest produktive økosystemer.

Populært sagt, kaldes Vadehavet også for verdens største buffet eller ta' selv bord for de mellem 10-15 millioner trækfugle, der hvert år lægger deres vej forbi og fylder maverne op, inden det videre træk nord- eller sydpå.

I dette forløb, skal I arbejde med det dyreliv, som udgør grundlaget for fuglenes ta' selv bord.

I skal gennem undervisningsforløbet bruge hjemmesiden Mit Vadehav. Her findes en stor vidensbank og en masse gode opgaver, som I har adgang til ganske gratis. Klik på linket herunder for at komme til hjemmesiden.

mitvadehav

TIL LÆREREN

Hvis du gerne selv vil blive klogere på Vadehavet, inden arbejdet med klassen, kan du med fordel gå på opdagelse i den store vidensbank, som findes på hjemmesiden.

Læs fx denne artikel inden arbejdet med klassen går i gang:

- Livet på Vaderne: <https://www.mitvadehav.dk/livet-paa-vaderne>

Natur/Teknologi

Start med at se denne korte film om Vadehavet:

Det store ta' selv bord (10 min.):

<https://www.youtube.com/watch?v=kgt41XoOXMo&t=2s>

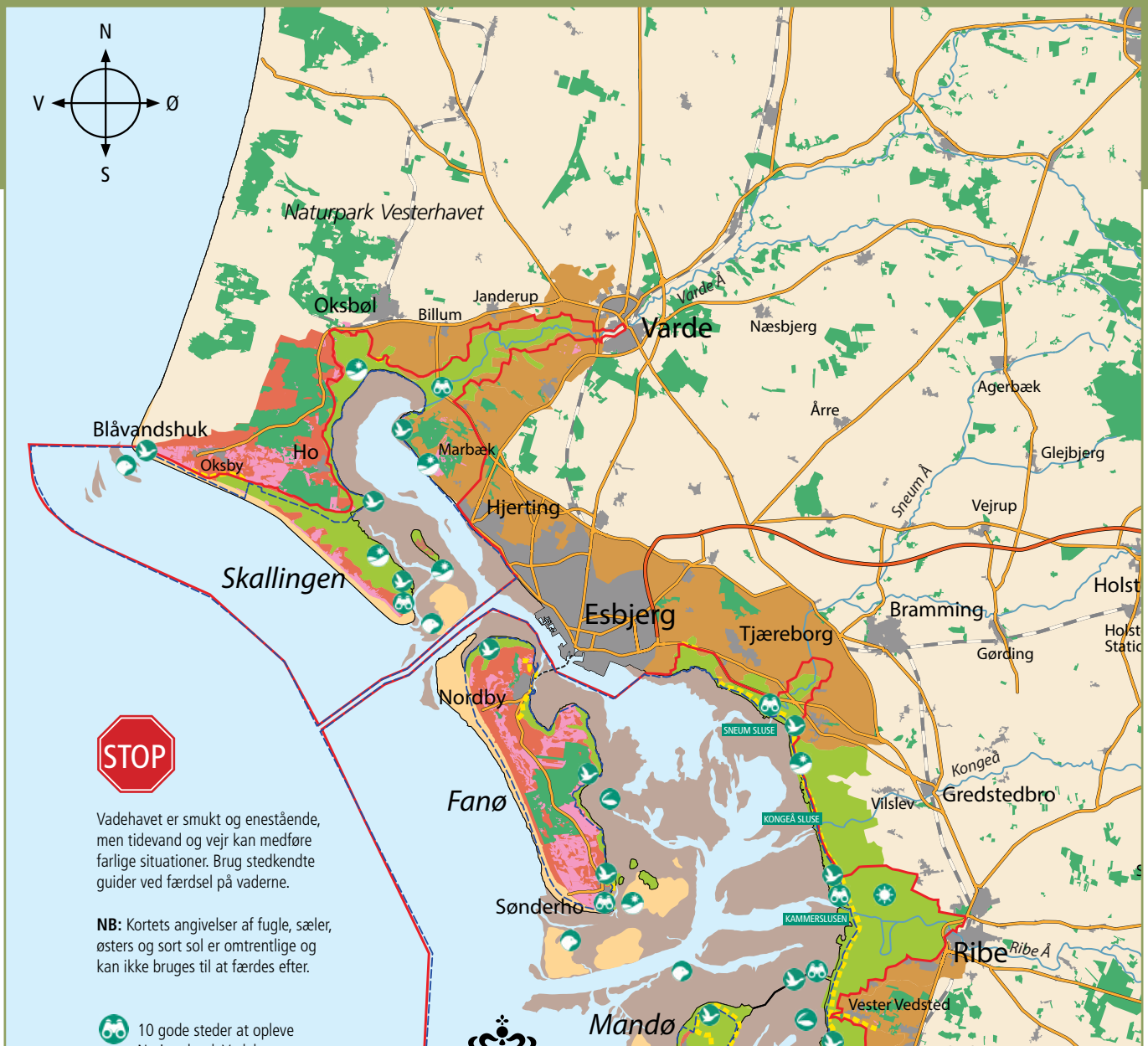
Tal herefter om på klassen:

- Hvilke dyr og arter kan I huske fra filmen?
- Har de været her i Danmark og i Vadehavet altid?

Vis eleverne Nedenstående kort over den danske del af Vadehavet.

Tal om:

- Genkender I noget på kortet?
- Hvad kan man bl.a. finde ud af ved at se på kortet?

Læs nu nedenstående fakta-ark om de forskellige dyr højt for eleverne og tal om dem.

Måske kan I huske nogle af dem fra filmen:

Strandmuslingen

Sandormen

Frynseormen

Hjertemuslingen

Blåmuslingen

Strandskaden

Se evt. også de korte videoer med Naturnørden Jonas der fortæller om:

Strandkrabben: <https://www.youtube.com/watch?v=gzx3ET7xswM>

Sandormen: <https://www.youtube.com/watch?v=3vKHBSt7ZLE>

BYG EN VADESLÆDE

For at få den bedste mulige oplevelse, når I kommer ud på Vaden sammen med jeres formidler, kan I sammen bygge nogle vadeslæder til klassen før besøget. I finder en beskrivelse af slæden samt en fremgangsmåde ved at klikke på billedet til højre:

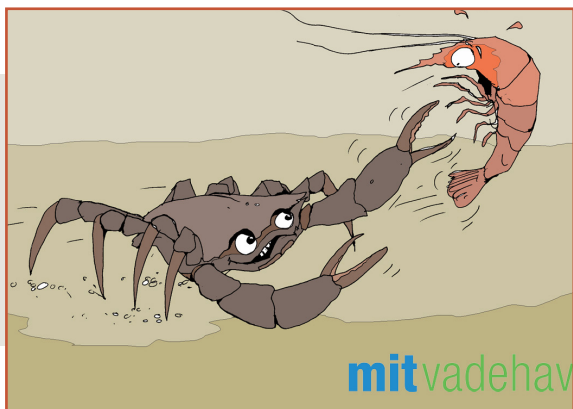

Klik på billedet

Dansk

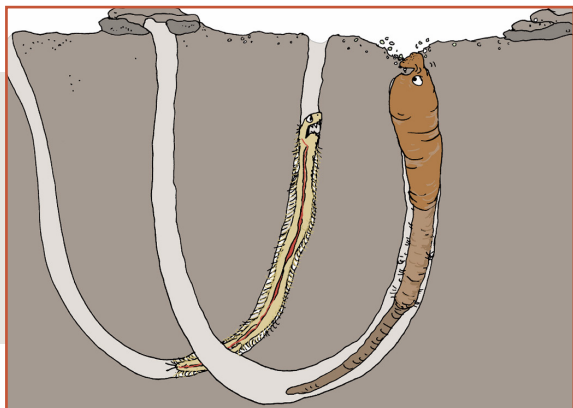
For at øge eller repetere elevernes viden om nogle af de dyr, der lever ved Vadehavet, samtidig med at de træner deres læsefærdigheder, kan I med fordel bruge noget tid på at læse og tale om de små fortællebøger, som både kan læses som Pdf'er eller printe ud.

Læs fx om Strandkrabben Hr. Skjold, Børsteormen Frøse og nogle af de andre spændende og skjulte dyr på Vaden:

STRANDKRAPPEN HR. SKJOLD OG HESTEREJEN FRK. GRÅ

<https://api.mitvadehav.dk/sites/default/files/materialer/strandkrabbenhrsk-joldoghesterejenfroekengraa.pdf>

BØRSTEORMEN FRØNSE OG SANDORMEN PØLLE

https://api.mitvadehav.dk/sites/default/files/materialer/boersteormen-fronse-og-sandormenpoelle_0.pdf

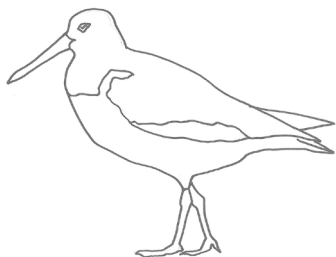
HJERTEMUSLINGEN FRK. HJERTE OG BLÅMUSLINGEN HR. BLÅ

<https://api.mitvadehav.dk/sites/default/files/materialer/hjertermuslingenfroek-enhjer-teogblaamuslingenhrblaa.pdf>

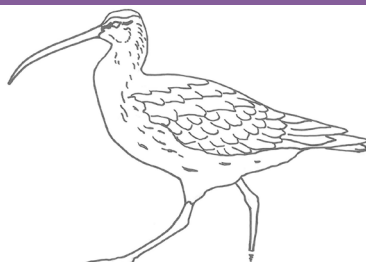
Billedkunst

Farvelæg de forskellige vadehavsdyr på malebogssiderne fra Mit Vadehav.

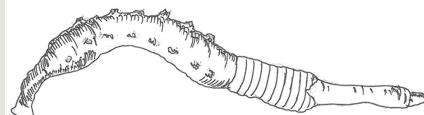
Strandskaden og præstekraven

Storspoven og klyden

Sandorm og frynseorm

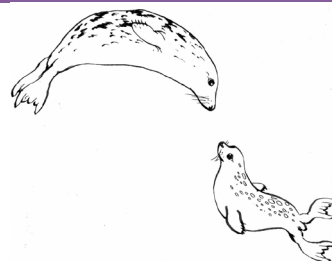
Hestereje og strandkrabbe

Blåmusling og hjertemusling

Den spættede sæl og gråsælen

Malebogsside - Planterne ved Vadehavet

Havbunds billede

Mit Vadehav - Malebog

Hvis I ikke helt kan huske, hvordan de ser ud,
kan I evt. finde fakta-arkene frem og kigge på dem igen.

En ekskursion til Vaden

Mødetidspunktet for dagen afhænger af tidevandet, så hold godt øje med det konkrete tidspunkt, når du booker forløbet.

Husk praktisk påklædning efter vejret inkl. godt fodtøj – gummistøvler er absolut det bedste og et par ekstra strømper er en rigtig god idé.

Start på skolen:

Sørg for at have spist formiddagsmad på skolen, inden I tager afsted. Uden mad og drikke, duer helten ikke!

Forløbet på Vaden:

- Bussen holder på Sønderballevej Ho, 6857 Blåvand (P-pladsen ved Langli Ebbevej)
- Her mødes I med jeres formidler, som byder jer velkommen og giver jer en intro til stedet.
- Med greb og vadeslæde går vi på jagt efter det skjulte dyreliv i Nationalpark Vadehavet.
- I vaden finder vi sandorme, muslinger, snegle og krabber - og opdager, hvor rigt livet er i det landskab, der tørlægges to gange i døgnet ved lavvande.
- Vi fordyber os i de enkelte dyr og kommer omkring Vadehavets fødekæder.
- I løbet af dagen vil det være muligt at spise jeres medbragte madpakker.
- Farvel og bussen kører hjem til skolen

Efter ekskursionen

INDHOLD:

Dansk: 1-2 lektioner

Genlæs de små fortællebøger om Hr. Skjold og de andre spændende dyr på Vaden

Billedkunst: 5-6 lektioner

Lav jeres egne vadehavsfugle

Dansk

Kan I huske Strandkrabben hr. Skjold, Børsteormen Frøse og nogle af de andre spændende og skjulte dyr, der lever i Vadehavet?

- Find de små fortællebøger om Hr. Skjold m.fl. frem og genlæs dem
- Tal om tekst og billeder og lad eleverne supplere med deres viden fra turen på Vaden.

I hvert link herunder finder du fortællebøgerne m.m. i bunden af siden:

Strandkrabben Hr. Skjold:

<https://www.mitvadehav.dk/opgave/laer-om-strandkrabben-0>

Børsteormen Frøse og Sandormen Pølle:

<https://www.mitvadehav.dk/opgave/laer-om-sandorm-og-frynseorm-0>

Hjertemuslingen Frk. Hjerte og Blåmuslingen Hr. Blå:

<https://www.mitvadehav.dk/opgave/laer-om-hjertemuslingen-og-blaamuslingen>

De samlede sider med fortællebøger og malebogssider:

<https://www.mitvadehav.dk/fortaellebøger-og-malebogssider>

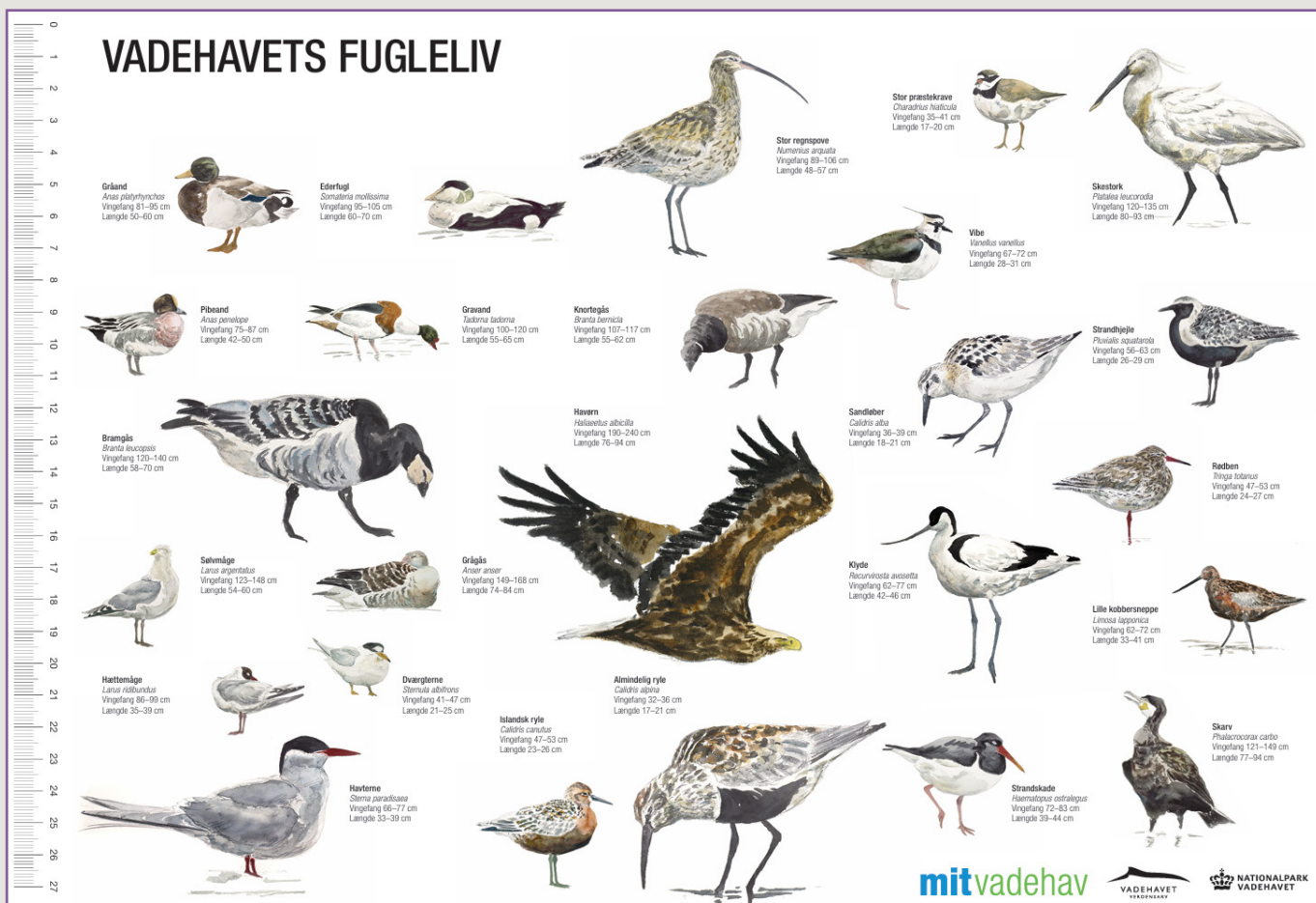

Billedkunst

GÅ PÅ OPDAGELSE OG FIND FOTOS AF VADEHAVSFUGLE PÅ NETTET

Brug fx disse sider:

- Fuglebilleder.dk:
<https://fuglebilleder.dk/vadefugle/>
- DOF's (Dansk Ornitologisk Forening) hjemmeside:
<https://dofbasen.dk/danmarksfugle/art/04500>
- Kig på denne plakat og få et overblik over nogle af de spændende vadehavsfuglene:
https://api.mitvadehav.dk/sites/default/files/materialer/a3-bestem-melsesark-fugle_dk-latin_1.pdf

I kan også hente inspiration i biologilokalet, hvor I måske har udstoppede fugle stående

? OPGAVE

Lav nu jeres egne flotte vadehavsfugle

I skal bruge disse materialer til jeres fugle:

- Træplader (ca. 12x12 cm)
- Malertape
- Aviser
- Nogle lange skruer
- Ståltrådslængder (ca. 2 mm i diameter 30 cm lange)
- Æggebakker
- Metalkramper
- Lim til limpistoler
- Akrylmaling i forskellige farver - fx. sort, hvid, brun, rød.

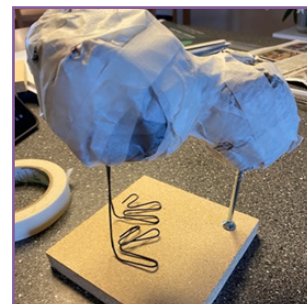
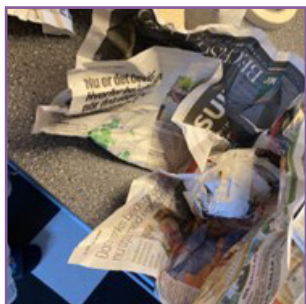
Samt dette værktøj:

- Hammer
- Bidetang
- Evt. en syl

FREMGANGSMÅDE

1. Mal træpladen sort.
2. Bestem hvilken fugl, du/l vil lave. Kig godt på den og undersøg fx hvordan hovedet er placeret i forhold til kroppen.
3. Form nu hoved og krop i avispapir, sæt dem herefter sammen med malertape. Læg malertape om krop og hoved, så det bliver en så glat overflade som muligt. Husk også næbet.
4. Form herefter ben og fødder i ståltråd.
5. Prik huller til benene i kroppen med en syl og lim dem fast.
6. Sæt evt. ekstra tape omkring lårene på fuglen, så det bedre holder.
7. Brug kramper til at sætte benene fast på pladen.
8. Mal til sidst fuglen i flotte naturtro farver

Skriv små faktakort til jeres vadehavsfuglene og lav til sidst en flot udstilling med alle fuglene et sted på skolen

Rigtig god fornøjelse!

Nærværende undervisningsmateriale og forløbet "Kend din Nationalpark Vadehavet" er udviklet af en arbejdsgruppe, bestående af lærere og medarbejdere fra Varde Kommunes skoler, Vardes Musik og Billedskole, samt nedenstående eksterne formidlere.

Redaktion af Undervisningsmaterialet og kontakt i forhold til bookingsystemet:

Trine Just Hansen
NaturKulturVarde
Mail: tjh@NaturKulturVarde.dk

Kontakt i forhold til formidlingen ved Vadehavet

Kirstine Høgh Christiansen
NaturKulturVarde
Mail: khc@naturkulturvarde.dk